



Razvoj igralniške regulative v slovenskem okolju – ekonomski in družbeni vidiki

Študentke: Diana Mišigoj
Irena Čebren
Keti Plahuta

Mentor: mag. Dušan Luin

Nova Gorica, marec 2012

GORIŠKA IGRALNIŠKA DESTINACIJA

- VEČ KOT 200 LETNA TRADICIJA IGRALNIŠTVA
- SEM JE PRIHAJALO PLEMSTVO IN DRUGA NOBLESA
- PREMOŽNI OBISKOVALCI SO V TEH KRAJIH OSTAJALI TUDI PO VEČ MESECEV
- PRVI KAZINO NA GORIŠKEM ODPRT LETA 1795
- IGRALI SO SAMO MOŠKI

IGRALNIŠTVO V AVSTRIJI

- IGRALNIŠTVO V AVSTRIJI JE BILO STROGO PREPOVEDANO IN SANKCIONIRANO CELO Z ZAPORNO KAZNIJO
- LE REDKI TURISTIČNI KRAJI SO DOBILI DOVOLJENJE ZA ORGANIZIRANJE KAZINO IGER
- V GORIŠKI KAZINO SO PRIHAJALI GOSTJE IZ CELE EVROPE, NE SAMO IZ AVSTRIJSKE MONARHIJE
- **PORTOROŽ**, DRUGI SLOVENSKI KRAJ, KI JE V AVSTRO-GRSKEM OBDOBJU (1913) DOBIL DOVOLJENJE ZA KAZINO
- PO PRVI SVETOVNI VOJNI JE BILO IGRALNIŠTVO PREPOVEDANO TAKO NA DELU KRALJEVINE JUGOSLAVIJE, KOT NA ITALIJANSKEM DELU

VZPOSTAVLJANJE SOCIALISTIČNEGA SISTEMA IN ODNOS DO IGRALNIŠTVA

- PO DRUGI SVETOVNI VOJNI JE BIL VEČJI DEL SLOVENSKEGA NACIONALNEGA OZEMLJA VKLJUČEN V FEDERATIVNO LJUDSKO REPUBLIKO JUGOSLAVIJO
- KAZINOJI NISO BILI DOVOLJENI
- LETA 1946 JE MINISTRSTVO ZA FINANCE DOLOČILO, DA SE LAHKO, PO PREDHODNI ODOBREDITVI, PRIREJAJO LOTERIJE, TOMBOLE IN DRUGE IGRE NA SREČO VENDAR LE V HUMANITARNE NAMENE
- DOBITKI SO BILI SAMO V BLAGU

RAZVOJ TURIZMA IN IGRALNIŠTVO

- DO SREDINE 70. LET JE BILO IGRALNIŠTVO V JUGOSLAVIJI ZA DOMAČE DRŽAVLJANE STROGO PREPOVEDANO. IGRALI SO SAMO TUJCI
- LETA 1962 OBJAVLJEN TEMELJNI ZAKON O IGRAH NA SREČO - upošteval loterije, tombole, športne napovedi, loto in druge igre z naključnim izidom. Dobitki so se izplačevali v denarju.
- LETA 1965 - SLOVENSKI ZAKON O IGRAH NA SREČO – opredelitev iger, ki so se prirejale v kazinojih, igrali so samo tujci

UVAJANJE PRVIH KAZINOJEV V SLOVENIJI

- Po zakonu iz leta 1965 je bilo kazinoje mogoče odpreti le v večjih turističnih krajih. Tak kraj je moral imeti med drugimi najmanj tisoč turističnih ležišč in letno realizirati najmanj dvesto tisoč tujih nočitev. Tem merilom sta v Sloveniji ustrezala le **Portorož** in **Bled**.
- Portorož: leta 1964 (poskusno) odprta prva slovenska igralnica. Istega leta se je odprl tudi kazino na Bledu, leta 1969 pa še v Ljubljani - ta je bil zaradi nepravilnosti kmalu zaprt.
- Leta 1966 je bil prvi poizkus za pridobitev dovoljenja za odprtje igralnice v Novi Gorici

ŠIRITEV IGRALNIŠKE PONUDBE

- Leta 1982 je Nova Gorica dobila dovoljenje za uvedbo ponudbe igralnih avtomatov. Najbrž zaradi izredno slabega stanja na področju hotelske in gostinske dejavnosti
- Dovoljenje je bilo dano hotelu Argonavti, ki pa je bilo takrat že v sanaciji in ga ni nikoli izkoristilo, ker je šlo prej v stečaj. Po spletu okoliščin je prav to dovoljenje služilo »Hotelsko gostinskemu podjetju« (HGP) Nova Gorica, ki je prevzelo gostinsko dejavnost v Argonavtih
- Z odprtjem kazinoja v Novi Gorici se je v slovenskem prostoru začelo novo obdobje igralništva z drugačno, bolj ameriško ponudbo

TRANZICIJA POLITIČNEGA SISTEMA IN PROBLEMATIKA LASTNINSKEGA PREOBLIKOVANJA IGRALNIC

- Drugo obdobje v slovenskem igralništvu se začne z letom 1985 in traja vse do dokončanja lastninskega prestrukturiranja, kot ga je predvideval zakon o lastninskem preoblikovanju igralnic in dokler obstoječe igralniške družbe niso dobile koncesij, to je do leta 2003.
- DOŽIVIMO VZPON IGRALNIŠKE DEJAVNOSTI, VEDNO VEČJE VMEŠAVANJE POLITIKE, SPREMEMBE DRUŽBENEGA SISTEMA IN ZASTOJ V RAZVOJU IGRALNIŠTVA PRI NAS
- Z letom 1985 se začne intenziven razvoj igralniške ponudbe in kot novo tržno nišo izbere ameriški trend. Višek tega obdobja bi lahko opredelili postavitev zabavišnega kompleksa Perla v Novi Gorici leta 1993

PERLA LETA 1993



PERLA DANES



IGRALNIŠKA STRATEGIJA

- Smoter »Strategije razvoja igralništva v Sloveniji« je bil uskladiti različne interese in poglede vseh vplivnih dejavnikov, da bi vzpostavili primerne pogoje za optimalen razvoj dejavnosti.
- **prednosti** igralništva: bližina emitivnih trgov z nagnjenostjo do igranja,
- **slabosti** igralništva: pomanjkanje jasne vizije razvoja,
- **priložnosti** igralništva: možnost razvoja »izvoznega« igralništva in
- **nevarnosti** igralništva: nekontroliran razvoj, usmerjenost na domači trg in s tem povezana problematika zasvojenosti in družbenih stroškov ter izraba igralništva v fiskalne, namesto v turistično razvojne namene.

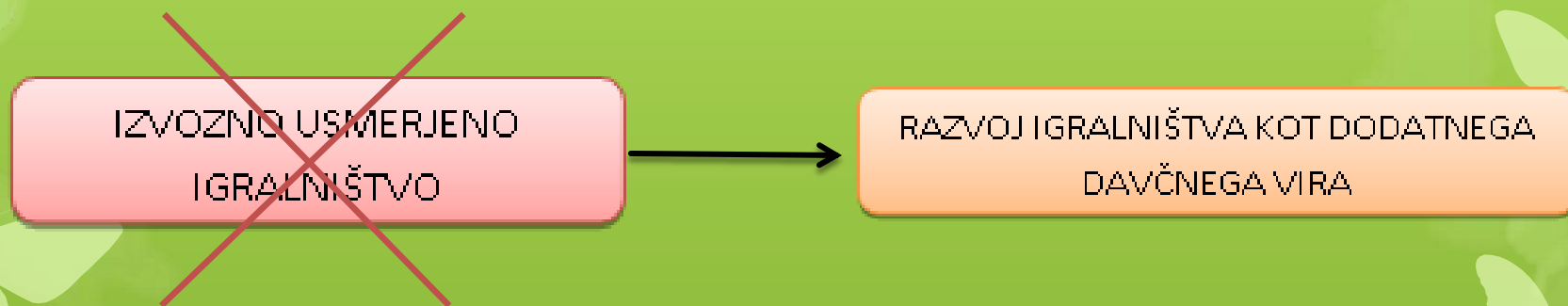
IGRALNIŠKA STRATEGIJA

- Strategija opredeljuje »spodbujanje turističnega in ekonomskega razvoja okolij« kot družbeno poslanstvo slovenskega igralništva. To je jasno vidno v poslanstvu, viziji in strateških ciljih igralnic. Strategija je stremela k temu, da bi dejavnost maksimirala pozitivne učinke ob minimalnih negativnih posledicah. Podpirala je predvsem »izvozno« usmerjenost ponudbe, ponudbe za domači trg pa ne. To naj bi se doseglo z aktivno politiko koncesij in z ustrezno davčno zakonodajo, zato je razlikovala tri tipe kazinojev:
 - turistične igralniško zabaviščne resorte,
 - igralnice kot dopolnilo turističnih centrov in
 - mestne igralnice.

SPREMLJANJE DOGAJANJA NA PODROČJU IGRALNIŠTVA PO LETU 2003

- Z vidika turizma je pomembno, da so občine pridobile svoj del koncesijske dajatve. S podelitvijo koncesij igralniškim družbam je tako postala koncesnina realen namenski vir za spodbujanje razvoja turizma. Ker pa ni jasnih kriterijev glede tega, kaj vse je spodbujanje razvoja turizma in vlaganje v turistično infrastrukturo, še vedno ni povsem jasno, če so ta sredstva resnično namensko porabljena.
- Leta 2003 je bil sprejet prenovljen zakon o igrah na srečo, ki ureja tudi koncesije za igralne salone in prepoveduje igralne avtomate po lokalih.
- Dobrih 7 let je potrebovala država, da je zaključila zgodbo »gostinskega igralništva«. Odločba Ustavnega sodišča o nelegalnosti igralnih avtomatov izven igralnic je postala operativna šele leta 2005.

Brez uradnega spreminjanja slovenske igralniške strategije, se je le-ta leta 2003 bistveno spremenila in sicer iz turistično usmerjenega igralništva je bil tedaj dan prevelik poudarek razvoju igralništva za domači trg. Posledično se je spremenilo tudi poslanstvo slovenskega igralništva.



PROBLEMATIKA IGRALNIŠTVA

- Na TZS so prepričani, da igra sama po sebi ni nemoralna, zato se igranja vnaprej ne more razglasiti za družbeno vprašljivo in neetično početje. Strinjamo se, da so lahko neetična le določena ravnanja igralcev, prirediteljev ali države:
 - igralcev, če se spuščajo v neetična in nelegalna početja,
 - prirediteljev, v primeru da ne zagotavljajo poštenosti igre,
 - države, če spodbuja igranje revnih slojev ter od njih s pomočjo igranja pobira nesorazmerno velik delež davkov.
- Nelegalna dejanja je potrebno preprečevati in poskušati zagotoviti, da bi bilo tega čim manj.

**IZVOZNA
IGRALNIŠKA
DEJAVNOST**

**Prispeva k
turizmu**

**Prispeva k
ustvarjanju
splošnih družbenih
koristi**

**Večanje
obsega
zaposlovanja**

**Ustvarjanje
osebnega
zadovoljstva
igralcev**

**Dvig družbene
blaginje**

KLJUČNA PRIPOROČILA STROKOVNE TURISTIČNE JAVNOSTI

- TZS glede načrtovanega turistično-igralniškega zabavišnega kompleksa na Goriškem podpira razvoj izvoznega igralništva, ki daje najbolj pozitivne rezultate z ekonomskega vidika in povzroča najmanj negativnih učinkov, podpirajo investicijo v igralniško-zabavišni kompleks na Goriškem oz. v primeru, da bi bila ta lokacija neizvedljiva, se poišče drugo primernejšo.
- Menijo tudi, da je potrebno spodbuditi tuje investicije v turizmu in tujo investicijo v turističen igralniško-zabavišni kompleks.

SKLEP

**IGRALNIŠTVO
včasih**

=

**prostočasna
dejavnost**



**IGRALNIŠTVO
danes**

=

**ekonomska
dejavnost**

Včasih je igra v naših krajih predstavljala privilegij najvišjih slojev, nižji sloji tega niso bili deležni. To pa ne zaradi finančnega stanja posameznika, ampak bolj zaradi statusa v družbi. Šele kasneje, z liberalizacijo in demokratizacijo družbenih procesov in širjenjem človekovih svoboščin tudi v ostale družbene sloje, je začela postajati igra bolj dostopna tudi za ostali del prebivalstva.

- Slovenski turizem si na tem področju zasluži modrih, dobro premišljenih, za družbo koristnih in smiselnih razvojnih odločitev.

HVALA ZA POZORNOST